

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 507/2017-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Sabóom, Obchodná 187/6, Sečovce, pre namietané porušenie jeho základného práva na spravodlivý proces a prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 36 ods. 2 Listiny základných práv slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11 S 202/2016-39 zo 4. mája 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júna 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na spravodlivé súdne konanie a prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva podľa čl. 36 ods. 2 Listiny základných práv slobôd (ďalej len „listina“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 S 202/2016-39 zo 4. mája 2017 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľ v podanej sťažnosti uviedol, že žalobou doručenou krajskému súdu sa ako opomenutý účastník domáhal zaviazať Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Ilava doručiť mu rozhodnutie o jeho ponechaní v oddiele s bezpečnostným režimom.

Krajský súd namietaným uznesením rozhodol tak, že konanie zastavil a vec postúpil Krajskej prokuratúre v Trenčíne.

Namietaným uznesením mal byť sťažovateľovi odopretý prístup k súdu a došlo k vyčleneniu skupiny osôb – odsúdených zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Sťažovateľ ďalej uvádza, že krajský súd arbitrárne konštatoval, že Zbor väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVJS“) nie je orgánom verejnej moci, a ignoroval pritom fakt, že rozhoduje o právach a povinnostiach iných osôb a tieto rozhodnutia sú štátnou mocou vynúiteľné (v podstate poprel definíciu orgánov verejnej moci I. ÚS 191/92), ignoroval, že ZVJS nerozhoduje ako orgán činný v trestnom konaní, a tak nepodlieha kontrole trestných súdov, ktorých právomoc je stanovená taxatívne, ignoroval zásadu, že kde je právo, tam musí byť jeho súdna ochrana, zásadu zákazu výkladu ústavného poriadku bottom – up (ústavné práva nemožno vykladať z podústavného práva, postup musí byť opačný), zásadu výkladu v prospech realizácie základných práv a slobôd. Krajský súd neprípustne ignoroval celú právnu argumentáciu sťažovateľa.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Uznesením Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 11S 202/2016-39 zo dňa 4.5.2017, bolo porušené základné právo sťažovateľa na spravodlivý proces a na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

2. *Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 11S 202/2016-39 zo dňa 4.5.2017, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.*

3. *Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu 2300 €, ktorú mu je povinný zaplatiť Krajský súd v Trenčíne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

4. *Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť trovy konania...“*

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 2 listiny uznesením krajského súdu

Článok 46 ods. 2 ústavy zakotvuje inštitút súdneho preskúmania ako pravidla vtedy, ak niekto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy. Každý, kto sa cíti byť ukrátený na svojich právach takýmto rozhodnutím, má možnosť obrátiť sa na (nezávislý a nestranný) súd a vyvolať tak konanie, v ktorom správny orgán bude účastníkom konania s rovnakými právami ako ten, kto žalobu podal.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že za porušovateľa je v zmysle petitu označený krajský súd, preto je čl. 46 ods. 2 ústavy a obdobne aj čl. 36 ods. 2 listiny na uznesenie krajského súdu zjavne neaplikovateľný. Z toho dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú, a to pre neexistenciu priamej súvislosti medzi namietanými skutočnosťami a základným právom, porušenie ktorého sťažovateľ namietal (napr. I. ÚS 44/03, IV. ÚS 172/05, IV. ÚS 88/08).

2. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu

V nadväznosti na túto skutočnosť ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami

o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Podľa názoru ústavného súdu je právny názor krajského súdu zdôvodnený riadne a dostačujúcim spôsobom, a preto aj ústavný súd ho považuje za dostačujúci, ale aj ústavne relevantný.

Krajský súd považoval za rozhodujúcu okolnosť, že príslušníci ÚVTOS postupovali v danej veci podľa zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 475/2005 Z. z.“), ktorý je jedným z prameňov trestného práva procesného, keďže vykonávacie konanie je posledným štádiom trestného konania, ktoré je rámcovo upravené v štvrtej časti Trestného poriadku, a zákon č. 475/2005 Z. z. je osobitným vykonávacím predpisom k Trestnému poriadku. Dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu odňatia slobody vykonáva prokurátor. V tejto súvislosti poukázal krajský súd na ustanovenie § 96 zákona č. 475/2005 Z. z. a § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

Podľa ustanovenia § 96 zákona č. 475/2005 Z. z. dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave vykonáva prokurátor podľa osobitného predpisu.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov pôsobnosť prokuratúry vykonávajú prokurátori dozorom nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu.

Krajský súd konštatoval, že prokurátor dozerá na to, aby sa vo výkone trestu odňatia slobody dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy. Zároveň pri skúmaní podmienok konania zistil krajský súd neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, a to nedostatok právomoci v zmysle § 18 ods. 1 Správneho súdneho poriadku vzhľadom na to, že sťažovateľ ako žalobca namietal konanie žalovaného, ktorý postupoval podľa zákona č. 475/2005 Z. z., pričom tento predpis trestného práva ustanovuje vlastný spôsob dozoru a kontroly výkonu trestu.

Zároveň krajský súd v namietanom uznesení uviedol: *„Zbor väzenskej a justičnej stráže je ozbrojený bezpečnostný zbor, výkonu trestu odňatia slobody a v rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody. Pri zabezpečovaní výkonu trestu odňatia slobody zbor nie je orgánom verejnej správy (orgánom verejnej moci), pretože nerozhoduje v oblasti verejnej správy, ale zabezpečuje výkon trestu uloženého v trestnom konaní, a preto nemožno pri tejto jeho činnosti vidieť zásah správneho orgánu, ktorý by bolo možné preskúmavať v správnom súdnictve.“*

Krajský súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil, z akých dôvodov konanie zastavil a vec postúpil Krajskej prokuratúre v Trenčíne, pričom jeho právne závery možno z ústavného hľadiska považovať za akceptovateľné a ústavne udržateľné. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku ústavný súd nie je opravným súdom skutkových omylov a právnych názorov všeobecného súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecného súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom v okolnostiach daného prípadu by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení,

že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetná interpretácia týchto právnych predpisov krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením označeného práva a uznesením krajského súdu.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2017